

Antwoord

van Gedeputeerde Staten op vragen van

A.H.K. van Viegen (PvdD)
(d.d. 2 november 2021)

Nummer
3794

Onderwerp
Bijenkasten honingbijen Biesbosch

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

In de beantwoording van minister Schouten op de vragen van tweede kamerlid Frank Wassenberg van de PvdD wordt het volgende vermeld: 'Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij behartigt de belangen van zowel de Nederlandse natuur als ook de imkerij door het opstellen van wet- en regelgeving en het stimuleren van de omstandigheden en overleg tussen betrokken partijen. Mocht regulering noodzakelijk zijn, dan zijn de betreffende terreinbeherende organisaties, provincies en gemeenten daarvoor verantwoordelijk. Binnen de Biesbosch gelden de richtlijnen zoals door Staatsbosbeheer voorgeschreven. Plaatsing van honingbijenkasten buiten de grenzen van het natuurgebied valt onder de verantwoordelijkheid van de provincies en gemeenten. Gemeenten kunnen in gemeentelijke algemene plaatselijke verordeningen (APV's) richtlijnen opnemen, zodat per gebied kan worden gezien welke aanpak het beste is.'

*In een brief van gedeputeerde Potjer D.D. 29 JULI 2021 wordt het volgende aangegeven: 'De provincie Zuid-Holland gaat met betrokken partijen (zoals provincie Noord-Brabant, omgevingsdiensten, terreinbeheerders (waaronder Staatsbosbeheer), gemeenten, Nederlandse Bijenhoudersvereniging, EIS/Naturalis) werken aan de ontwikkeling van een gezamenlijk handelingsperspectief voor dit complexe probleem, bij voorkeur vóór het bloeiseizoen 2022. De conclusies en aanbevelingen uit het onderzoeksrapport worden hierbij nadrukkelijk meegenomen.'*²

1. *Kent u het bericht 'Onderzoekers waarschuwen: 'Zet geen honderden bijenkasten in de Biesbosch, de wilde bij overleeft dat niet''?'³*

Dit bericht is ons bekend. Het gaat over een onderzoek wat Eis/Naturalis in opdracht van de provincie Zuid-Holland heeft uitgevoerd.

¹<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2019Z15628&did=2019D40881>

²[https://staten.zuid-](https://staten.zuid-holland.nl/DMS_Import/Statencommissie_Klimaat_Natuur_en_Milieu_KNM/2021/Agenda_KNM_15_september_2021/Opening_procedurevergadering/Ingekomen_stukknr_783253442.org)

[holland.nl/DMS_Import/Statencommissie Klimaat Natuur en Milieu KNM/2021/Agenda KNM 15 september 2021/Opening_procedurevergadering/Ingekomen_stukknr_783253442.org](https://staten.zuid-holland.nl/DMS_Import/Statencommissie_Klimaat_Natuur_en_Milieu_KNM/2021/Agenda_KNM_15_september_2021/Opening_procedurevergadering/Ingekomen_stukknr_783253442.org)

³<https://www.ad.nl/rivierenland/onderzoekers-waarschuwen-zet-geen-honderden-bijen-kasten-in-de-biesbosch-de-wilde-bij-overleeft-dat-niet~af9ce93f/>

2. *Deelt u de conclusie van de onderzoekers van het EIS Kenniscentrum Insecten en Naturalis⁴ dat honingbijen om voedsel concurreren met wilde bestuivende insecten, en dat daarom zelfs een kleine hoeveelheid honingbijkasten beschermde wilde bestuivende insecten, zoals bijen, kunnen verdringen? Zo nee, waarom niet en op welk onderzoek baseert u zich?*

Juist vanwege zorgen over het effect van de grote hoeveelheid honingbijkasten en honingbijen op de inheemse bestuivers in en nabij de Biesbosch hebben wij dit onderzoek bij EIS/Naturalis uitgevraagd. Het rapport van Eis/Naturalis heeft onze zorgen helaas bevestigd. Op dit moment wordt er, mede aan de hand van dit onderzoek, hard gewerkt aan een handelingsperspectief op hoe om te gaan met honingbijen in relatie tot het Natura 2000 gebied de Biesbosch. Over dit handelingsperspectief bent u reeds per brief geïnformeerd door gedeputeerde Potjer (kenmerk: PZH-2021-782045026)

3. *Deelt u het inzicht dat er beleid moet worden opgesteld voor het plaatsen van honingbijkasten nabij Zuid-Hollandse Natura 2000-gebieden en nabij Zuid-Hollandse natuurgebieden, waar zich beschermde bestuivende en nectarbehoevende insecten bevinden, omdat de natuur niet verder mag verslechteren – met graag een afzonderlijke reactie voor Natura 2000-gebieden, respectievelijk natuurgebieden? Zo nee, waarom niet?*

Het onderzoek laat zien dat statistisch gezien te verwachten is dat het plaatsen van honingbijkasten in de nabijheid van Natura 2000 gebieden effect heeft op de wilde bestuivers in het Natura 2000 gebied. In dat geval raakt dat aan de taken en bevoegdheden van de provincie op de grond van de Wet natuurbescherming. Hieraan besteden wij aandacht in het handelingsperspectief (zie vraag 2) dat we nu aan het ontwikkelen zijn en op basis waarvan beleid zal worden opgesteld. In veel gevallen (in relatie tot de afstand van het (Natura 2000) natuurgebied) zullen honingbijkasten geen aantoonbaar effect hebben op (Natura 2000) doelstellingen. In die gevallen is reguleren van het plaatsen van honingbijkasten primair een bevoegdheid van de desbetreffende gemeente. Daarom ontwikkelen wij het handelingsperspectief ook met deze gemeenten. Sowieso zijn wij hierover in nauw overleg met de betrokken partijen (gemeenten, Omgevingsdiensten, terreinbeheerders en de nationale bijenvereniging).

4. *De provincie heeft een taakstelling tot het verbeteren van de natuur en de biodiversiteit. Hoe verhoudt zich het ontbreken van beleid omtrent het plaatsen van honingbijkasten tot het doel van de Nationale Bijenstrategie om in 2030 weer populaties van bijen en andere bestuivers te hebben, die stabiel zijn en/of zich positief ontwikkelen?*

De provincie Zuid-Holland loopt voorop met het onderzoek dat wij hebben laten doen door EIS/Naturalis en het ontwikkelen van beleid op basis van dat onderzoek.

⁴https://www.eis-nederland.nl/DesktopModules/Bring2mind/DMX/API/Entries/Download?command=core_download&entryid=850&language=nl-NL&PortalId=4&TabId=563

We werken aan een handelingsperspectief op grond van onze wettelijke taken en bevoegdheden. Zie verder ook de beantwoording van vragen 2 en 3

5. *Kunt u aangeven hoeveel honingbijkasten nabij de Biesbosch zijn geplaatst? Kunt u hierbij ook aangeven of deze imkerijen in Nederland, dan wel het buitenland zijn gevestigd en of de honing nationaal of internationaal zal worden verkocht?*

Het precieze aantal honingbijkasten nabij de Biesbosch en de herkomst van deze kasten is niet bekend. In het rapport van Eis/Naturalis staat aangegeven dat er in 2019 en 2020 2157 honingbijkasten in en rond het Natura 2000 gebied de Biesbosch zijn geplaatst. 2047 daarvan zijn zonder overleg met Staatsbosbeheer (beheerder van het gebied) geplaatst. Het betreft zowel lokale imkers met een laag aantal honingbijkasten maar ook imkers met grote aantallen honingbijkasten. Omdat de herkomst van de honingbijkasten niet bekend is, is onduidelijk hoeveel honingbijkasten uit Nederlandse of internationale imkerijen afkomstig zijn en/of de honing nationaal en/of internationaal wordt verkocht.

6. *Welke mogelijkheden ziet u om de 2047 getelde bijenkasten net buiten het Biesboschgebied, veelal op agrarische grond, in te perken?*

Zie voor beantwoording van deze vraag de beantwoording van vragen 2 en 3.

7. *Kunt u aangeven wat de inkomsten voor de boeren zijn van deze bijenkasten? Of mogelijk een indicatie geven daarvan.*

Het is onbekend of en in welke mate eigenaren van de grond waarop de bijenkasten worden geplaatst financiële vergoeding ontvangen voor de aanwezigheid en/of plaatsing van bijenkasten op hun grondgebied.

8. *Wordt de plaatsing van bijenkasten op agrarische gronden aangemerkt als agrarisch natuurbeheer? Zo ja, kunt u dit toelichten?*

Nee, het plaatsen van honingbijkasten is geen subsidiabele activiteit in het kader van Agrarisch Natuurbeheer

9. *Is het mogelijk dat op provinciale gronden in de regio van de Biesbosch aan agrarische ondernemers grond wordt verpacht, waarop honingbijkasten staan? Zo ja, kunt u aangeven of en waar dit voorkomt?*

In de pachtovereenkomsten (in heel provincie Zuid-Holland) is geen onderdeel opgenomen over honingbijkasten. Er wordt daarom ook niet gecontroleerd op de aanwezigheid van honingbijkasten. Het is het daarom niet bekend of er honingbijkasten op de gronden staan.

10. *Deelt u het inzicht dat honingbijkasten ook een vorm van ongebonden (intensieve) veeteelt zijn en dat bij afwezigheid van beleid bijen gratis gevoed worden in natuurgebieden? Zo nee, waarom niet?*

Wij beschouwen het houden van honingbijen niet als een vorm van veeteelt. Wel zien wij dat de honingbijen, net als inheemse bestuivers een belangrijke rol vervullen bij het bestuiven van wilde én gekweekte planten.

11. *Bent u bereid het Rijk op te roepen om een landelijk kastenregistratiesysteem in het leven te roepen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, per wanneer?*

Dit kan een mogelijke uitkomst zijn van het handelingsperspectief waaraan de provincie met diverse andere betrokken organisaties werkt.

12. *Wat is de huidige stand van zaken m.b.t. de ontwikkeling van een gezamenlijk handelingsperspectief voor dit complexe probleem t.a.v. de honingbijen (brief nr. PZH-2021-272045026)? En wanneer wordt verwacht dat dit handelingsperspectief klaar is? Kunnen PS dit dan ontvangen? Zo nee, waarom niet?*

Wij zijn volop in overleg en voorbereiding. In de genoemde lid-GS brief is aangegeven dat het handelingsperspectief naar verwachting gereed zal zijn voor de komende bloeiperiode van de Reuzenbalsemien. Deze bloeiperiode is augustus-oktober 2022. Natuurlijk zal PS deze dan ontvangen.

13. *Wat zijn tot nu toe de uitkomsten van het overleg tussen de provincie Noord-Brabant, omgevingsdiensten, SBB, gemeenten Nederlandse Bijenvereniging en EIS Naturalis? Welke afspraken zijn gemaakt?*

Er heeft een overleg plaatsgevonden met de Omgevingsdiensten, Zuid-Hollandse gemeenten, Provincie Noord-Brabant en Staatsbosbeheer over de problematiek. Zoals aangegeven verkennen wij de (juridische en andere) mogelijkheden van de betrokken partijen en wat er vanuit ieders optiek en positie mogelijk is.

14. *Zijn een Passende beoordeling en een Wnb-vergunning nodig voor het plaatsen van honingbijkasten nabij Natura 2000-gebieden, gezien significante negatieve effecten op wilde beschermde bijen niet zijn uit te sluiten? Zo nee, waarom niet?*

Op grond van de nu bekende informatie kunnen wij geen conclusie trekken over een eventuele vergunningplicht voor honingbijkasten. Dat is onderdeel van het voorbereidend werk om te komen tot een handelingsperspectief. Daarbij zullen in een voorkomend geval vele aspecten een rol spelen. Aspecten zoals de specifieke doelstellingen van het desbetreffende Natura2000 gebied, het aantal honingbijkasten, de locatie van de plaats in relatie tot de afstand tot het Natura 2000 gebied etc.

15. *Heeft een passende beoordeling plaats gevonden en is er een Wnb-vergunning voor het plaatsen van honingbijkasten nabij de Biesbosch, als deze wettelijk vereist zijn? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat waren de uitkomsten?*

Er zijn op grond van de Wet Natuurbescherming geen vergunningen aangevraagd of verleend voor het plaatsen van honingbijkasten nabij de Biesbosch. Het is ons niet bekend of er een passende beoordeling heeft plaatsgevonden.

16. *Bent u bereid tot het instellen van een bufferzone voor het plaatsen van honingbijkasten rondom Natura 2000-gebied de Biesbosch en rondom natuurgebieden waar beschermde bestuivende en nectarbehoevende insecten aanwezig zijn, graag uitgesplitst naar Natura 2000-gebieden en natuurgebieden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, per wanneer zult u dit instellen?*

Zie voor beantwoording het antwoord op vraag 3

17. *Deelt u het inzicht dat het plaatsen van honingbijkasten nabij natuurgebieden kan bijdragen aan het vermeederen van invasieve exoten, zoals de reuzenbalsemien, hetgeen weer van invloed kan zijn op inheemse flora en fauna en de instandhoudingsdoelen, omdat imkers gebruik maken van de late bloei van de balsemien in de zomer? Zo nee, waarom niet en op welk onderzoek baseert u zich?*

Op basis van de ons ter beschikking staande informatie kunnen wij niet concluderen het plaatsen van honingbijkasten kan bijdragen aan het vermeederen van de Reuzebalsemien of andere exoten. Ook het rapport van Eis/Naturalis gaat daar niet specifiek op in. Zoals aangegeven dragen honingbijen, bij aan de bestuiving en daarmee de vermeerdering van de aanwezige flora. Dus ook aan de vermeerdering van de Reuzebalsemien.

18. *Bent u bereid om onderzoek te initiëren naar de invloed van honingbijen op de vermeerdering van invasieve exoten en de invloed van deze exoten op de instandhoudingsdoelen, als er nog geen Nederlands onderzoek naar is gedaan? Zo nee, waarom niet? Zo ja, per wanneer?*

Als uit het handelingsperspectief blijkt dat een dergelijk onderzoek noodzakelijk is voor de onderbouwing van de handhaving op het plaatsen van honingbijkasten in en rond een Natura 2000 gebied of vanuit exotenbestrijding in relatie tot honingbijen in een Natura 2000 gebied dan kan dat aanleiding zijn om dit te laten onderzoeken.

Den Haag, 30 november 2021

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit